

האגף הכלכלי
Department of Economics
القسم الاقتصادي

כ"ח כסלו תשע"ד
01 דצמבר 2013

הוועדה לצמצום השימוש במזומן
סיכום דיון מיום 17 בנובמבר 2013

נוכחים: הראל לוקר, משה אשר, עירית מנדלסון, פול לנדס, מני יצחקי, יהודה שפר, מיכאל שראל, רוז נורי, ערן יעקב, אמיר ברקן, גילי מאי, מיכל ברקמן, רונית ציטאט, תמר ולדמן, אמיר בן טובים, שרון פריימן, אורי ברוק, ספי זינגר, נדים עבוד, עמית מררי, לירון מאוטנר לוגסי, פרופ' דיויד גילה, איימן סייף, גדעון שניר, ישראלה מני, ברוך שניר, נעמי היימן רייש, אור פירון זומר, בתיה הררי

פרופ' דיויד גילה – רשות ההגבלים העסקיים

יש לוודא שמהלך להגבלת שימוש במזומן יעשה תוך הגדלת מגוון אמצעי התשלום, המנפיקים והסולקים. הרחבת מגוון הפלטפורמות, לבדוק כיצד ניתן להכניס לשוק טכנולוגיות חדשות בעלות נמוכה ובזמן קצר.

איימן סייף – הרשות לפיתוח כלכלי של המגזר הערבי והדרוזי

במגזר הערבי פועלים כ-45 אלף עסקים קטנים, מרביתם זעירים. השימוש באמצעי תשלום מתקדמים פחות נפוץ וזהו אחד החסמים לפיתוח. המעבר לאמצעי תשלום מתקדמים עשוי לתרום לשיפור רמת הניהול. עם זאת, יש להתחשב בתנאים הקיימים - העדר תשתיות מתאימות. מבחינת משקי הבית, אחת התחנות המשמעותיות ביותר בחיי הצעירים היא בניית בית. העדר ביטחון תעסוקתי מונע ממשקי הבית ליטול הלוואות ארוכות ולכן יש נטייה להסתמך הלוואות קצרות ועל מזומן. בהתנהלות היומיומית אינו צופה בעיות במידה והמהלך ייושם בזהירות, כלומר, קביעת תקרה גבוהה מספיק והחלה הדרגתית, תוך הסרת חסמים.

סיכום: מברך על הכיוון. סכום של 5,000 ש"ח נראה נמוך מידי. יש לשפר רמת התשתיות וללוות את המהלך בהסברה מתאימה.

שאלה: מה היקף השימוש בכרטיסי אשראי בקרב האוכלוסייה העברית והאם יש מניעה להשתמש בצ'קים בבניית הבתים.

תשובה: השימוש בכרטיס אשראי בעליה. לגבי הצ'קים - זה אמצעי מקובל, אך אין נתונים ספציפיים על היקף השימוש.

האגף הכלכלי
Department of Economics
القسم الاقتصادي

נעמי היימן רייש – הסוכנות לעסקים קטנים ובינוניים

עבור עסקים קטנים מזומן הוא אמצעי יעיל שמתאפיין ב-3 יתרונות: זול ביחס לחלופות, נזיל, בטוח ומאפשר עסקאות גם עם לקוחות בעייתיים. כיום אין תחליף מלא למזומן: האשראי יקר, לציקים סחירות נמוכה יותר ואמצעי תשלום אלקטרוניים מונפקים על ידי חברות האשראי.

עסקים קטנים משתמשים בציקים סחירים לצורך ניכיון וקבלת אשראי.

ריכוזיות שוק האשראי היא בעיה מוכרת שהמדינה כרגולטור מנסה כיום לפתור. הגבלת הסיחור תפגע בערוץ אשראי זה ומהלך בכיוון צמצום השימוש במזומן עלול להחמיר את הבעיה הנובעת מריכוזיות הענף.

גובה המגבלה – כיום מגבלת המזומן בין עוסקים עומדת על 20 אלש"ח. הרף יורד ל-10 אלש"ח. הפחתת כמות המזומן בכיסי הצרכנים תקטין את היקף העסקאות. עם זאת, מעריכה שבמידה ומגבלה זו תורחב לכלל הצבור, ניתן יהיה להתמודד.

החלה - הדרגתיות חשובה כדי לאפשר הפנמת המעבר לאמצעים אלקטרוניים.

סיכום: המוטיבציה של מעלימי מס גבוהה ותמצא דרך לעקוף את המגבלות. יש לוודא שתוך כך לא נפגעים בעלי עסקים ישרים, ושהמגזר העסקי לא יוותר נטול חלופות, למעט זו של חברות האשראי.

שאלות חברי הוועדה:

1. מהם הנתונים לגבי סכום ממוצע של עסקה בודדת.
 2. האם ביטול אופציית סיחור הציקים תיפגע בעסקים וכיצד.
- ההתייחסות של הסוכנות לעסקים קטנים לשאלות תועבר בהמשך.

גדעון שניר – משרד התיירות

תייר ממוצע מוציא בארץ כ-5000 ש"ח חלקם עוד בחו"ל. סכום זה מתחלק למספר עסקאות שהתייר מבצע. תשלום לבית המלון יכול להתבצע באשראי. הדבר היחיד שמטריד הוא האפשרות להחליף מט"ח למזומן. בסה"כ לא רואה בעיה מיוחדת עם הנושא.

ברוך שניר – התאחדות בעלי המלאכה

בהמשך לדבריה של נציגת הסוכנות לעסקים קטנים מבקש להציג בעיות ספציפיות – למשל:

1. עסקים עם הרש"פ מתנהלים רק על בסיס מזומן.
2. ענפים כמו הלבשה, רהיטים וכיוב' מתנהלים עפ"ר על בסיס מזומן
3. לקוחות חלשים – משלמים רק במזומן

להשלמת התמונה יעביר לוועדה נתונים לגבי המסחר עם הרש"פ.

גובה הנורמה: יעביר בתוך שבוע את עמדת ההתאחדות בנושא.

החלה: ממליץ על החלה הדרגתית משתי סיבות: העדר חינוך פיננסי וזמן התארגנות

האגף הכלכלי
Department of Economics
القسم الاقتصادي

סיחור צ'קים – עמדת ההתאחדות תועבר לוועדה.

ישראלה מני – לשכת המסחר

לשכת המסחר תומכת בתהליך, עם זאת מבקשת להפנות תשומת לב לאוכלוסיית מוגבלי החשבון, שפועלת על בסיס מזומן ולאוכלוסיית הקשישים. חשוב שהמלצות הוועדה לא יסתכמו בהעברת פעילות ממזומן לאשראי משום שזו חלופה בעייתית. המגזר העסקי מעוניין באכיפת חוקי המס ובגביית מס אמת כדי ששיעורי המס יופחתו, אך לא על חשבון הטלת נטל נוסף. **גובה הנורמה**: עמדת הלשכה בנושא תועבר לוועדה בהמשך.

החלה: לפרוס על פני עשור ולהתחיל מרף גבוה, כדי לבחון איך המשק מגיב.

סיחור צ'קים – הנושא קריטי עבור המגזר העסקי. צ'קים מוסבים מספקים דרגות חופש מול בנקים. הניכיון מהווה חלופה חשובה בין מגוון אופציות מצומצם העומד בפני עסק קטן.

אור פירו זומר - המשרד לאזרחים ותיקים

בישראל כ- 833 אלף אזרחים ותיקים (בגילאי 67-62) ועד 2035 מספרם יוכפל והם יהוו 15% מהאוכלוסייה. זו קבוצת האוכלוסייה שגדלה בקצב המהיר ביותר ומתאפיינת בלעתיים בקושי להסתגל לשינויים, קושי לאמץ טכנולוגיות חדשות ובנגישות מצומצמת. אזרחים ותיקים מרבים לשלם במזומן, **גובה הנורמה**: אוכלוסיה ותיקה לרוב אינה מבצעת עסקאות העולות על 5000 ש. תשלום לעובדים זרים לעיתים מתבצע במזומן.

החלה: חשובה מאוד ההדרגתיות וההסברה.

יועברו לוועדה נתונים לגבי השימוש בכרטיסי אשראי ובצ'קים בקרב האוכלוסייה הוותיקה.

סיכום הישיבה

כל מי שהתבקש להעביר השלמות, חומר נוסף, תיקונים או התאמות מתבקש להעבירם בהקדם.

רשמה: בתיה הררי